

ข่าวพาณิพย์

๗๘
ปีที่ ๒๘ ฉบับที่ ๗๓๒๖

วันเสาร์ที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

หน้า ๘

**“ฝนหลวง” ช่วยกอบกู้ภาวะแห้งแล้ง
ในภาคอีสาน**
● เต็มนิวส์

ชาวนาชาวไร่ภาคอีสาน และภาคเหนือตลอดจนบางส่วนของภาคกลางพากันแหงนคอตั้งบ่ามองดูท้องฟ้า ซึ่งว่างเปล่ามาเป็นเวลากว่า ๒ เดือนแล้ว ความหวังของพวกเขาก็คือ “ฝน” ซึ่งควรจะตกลงมาช่วยข้าวกล้าในนาซึ่งเพิ่งเริ่มงอกแต่ความหวังของพวกเขาคือเหมือนจะมีคนเพราะลมมรสุมที่เคยพัดพาฝนมาให้กลับมามีฝน

ที่นาหลายล้านไร่ ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือยังคงแห้งผาก แดก ไร้แสงสว่างใน ที่บางส่วน ซึ่งเพิ่งเริ่มงอกโดยอาศัยน้ำจากโครงการชลประทานก็อันเฉาตายไปเพราะขาดน้ำฝนช่วย

ชาวนาชาวไร่พากันร่ำร้องหา “ฝนหลวง” หรือ “ฝนเทียม” จากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รายงานของผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละจังหวัดที่เสนอขอความช่วยเหลือมายัง กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ล้วนแต่เรียกร้องให้ สำนักงานปฏิบัติการฝนหลวงสำนักงานปลัดกระทรวง ให้ส่งเครื่องบินไปทำ “ฝนหลวง” ให้ ณ ท้องที่ต่าง ๆ

หน่วยปฏิบัติการ ฝนหลวงหรือฝนเทียม ๓ แห่ง ในภาคอีสานและภาคกลางต่างมีภาระที่หนักอึ้งขึ้นหนักกว่าเดิม เครื่องบินขนาดเล็กของกระทรวงเกษตรจำนวน ๑๕ เครื่องต้องขึ้นลงวันละหลายเที่ยวเพื่อไป “ก่อกวนสภาพอากาศให้เมฆรวมตัวกันหนาแน่นเป็นตัว จน ตก ลง มา เป็นฝน”

โดยขบวนการและขั้นตอนทำฝนเทียม

ดร. เถลิง ชำรงนาวาสวัสดิ์ รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กล่าวเมื่อเร็วๆ นี้ว่า ภาวการณ์แห้งแล้งปีนี้เลวร้ายกว่าปกติ เพราะนอกจากภาคอีสานและภาคเหนือแล้ว ฝนยังไม่ตกในภาคใต้ซึ่งปกติไม่เคยเป็นเช่นนี้ มาก่อน ด้วย

เครื่องบินทำฝนหลวงก็จำเป็นต้อง แบ่งเฉลี่ย ไปยังภาคได้ด้วย นอกจากจำนวนเครื่องบินจะไม่ค่อยพอแล้ว อุปสรรคประการสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ ความชื้นหรือไอน้ำในบรรยากาศที่ก่อตัวเป็น เมฆก็ค่อนข้างต่ำ เมื่อไม่มีเมฆ การทำให้เกิดฝนก็ไร้ประโยชน์ “สภาพบรรยากาศปีนี้ ค่อนข้างผิดปกติ เป็นเหตุให้ การทำฝนเทียม ช่วย ชาวนา ชาวไร่ ไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร” รองปลัดกระทรวง ฯ กล่าว

สภาพความแห้งแล้งปราศจาก ฝนนี้ คง จะดำเนินต่อไปจนถึงเดือนสิงหาคมทั้งนี้จาก การ เปิด เผยของ อธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยา นาวาเอกทวี โมคดาเวส ซึ่งกล่าวว่าความแห้งแล้งโดยปกติจะเกิดขึ้นระหว่างเดือน พฤษภาคม—มิถุนายน ซึ่งเป็นระยะเวลา “ฝนทิ้งช่วง” กล่าวคือ ฝนจะตกหนักในตอนต้นเดือนพฤษภาคม และจะหยุดเป็นเป็นเวลา ๑-๒ สัปดาห์ และจะกลับมาตกอีกตอนต้นเดือนมิถุนายน แต่ปีนี้ฝนกลับหายไปเฉย ๆ เกือบตลอดเดือนมิถุนายน และมีท่าทีจะดำเนินต่อไปในเดือนกรกฎาคม

อย่างไรก็ตาม อธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยา คาดว่าฝนจะเริ่มตกหนักในเดือนสิงหาคมเป็นต้นไป จนถึงเดือนตุลาคม

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น “ฝนหลวง” จึงกลายเป็นสิ่งที่ได้รับการเรียกร้องกันทั่วไป นอกจากนี้ยังมีเหตุอีกประการหนึ่งคือ ความต้องการน้ำดื่มมาใช้สำหรับคนและสัตว์เลี้ยง กล่าวกันว่าโดยปกติแล้วคนอีสานและคนชนบทในภาคอื่น ๆ ก็ต้องกระเสือกกระสนหาน้ำดื่ม และ ใช้ ในช่วง ฤดูแล้งระหว่างเดือน มีนาคม—เมษายน บ่อน้ำหรือสระน้ำหลายแห่งแห้งถึงกับต้อง “ขุด” จนถึงเล่นโคลนเพราะความต้องการน้ำสูงมาก ภาคอีสานดูเหมือนจะเคราะห์ร้ายกว่าเพื่อนเพราะนอกจากจะหาน้ำยากอยู่แล้ว น้ำบาดาลที่ขุดขึ้นมาได้ด้วยความยากลำบากยังมีรสเค็มอีกด้วย ในบางท้องที่ ทั้งนี้

เป็นเพราะภาคอีสานอุดมไปด้วยแร่ธาตุประเภทเกลือ แม้จะแก้ไขได้มากบ้างน้อยบ้าง หน่วยฝนหลวง ของกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ก็ต้องทำหน้าที่ ตลอดไปอย่างเคร่งครัด การทำฝนเทียมซึ่งรวมถึง ค่าสารเคมีค่าน้ำมัน เครื่องบิน และค่า เบี้ย เลี้ยงต่อ เครื่องบินแต่ละลำ ตกประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาท เพราะฉะนั้น ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งของการ ทำฝนหลวงก็คือ งบประมาณซึ่งได้มาจำกัด หาก ขาดงบประมาณการดำเนินงานก็ไร้ผล

คำว่า "ฝนหลวง" มาจากคำว่า ฝนของ ในหลวงเพราะเหตุว่าผู้ซึ่งดำริริเริ่มการนำเอาวิธีการ ทำฝนเทียมมาใช้ในประเทศไทย คือ พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ทรงรับสั่งในปี ๒๔๙๙ ให้ ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล นักประดิษฐ์ และนักวิทยาศาสตร์การเกษตร ทำการค้นคว้า และพัฒนาการทำฝนหลวงให้ ได้ผล

ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล ได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิธีการทำฝนหลวงอยู่เป็นเวลานานถึง ๑๒ ปี จนในปี ๒๔๑๒ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ตั้งคณะปฏิบัติ การ ประ กอบด้วย เจ้า หน้าที่ กอง เกษตรวิศวกรรม กรมการข้าว หน่วยบินเกษตร และกองเกษตรสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวง โดยมี ม.ร.ว. เทพฤทธิ์ เทวกุล เป็นหัวหน้าคณะ ทดลองปฏิบัติการทำฝนหลวงได้สำเร็จ พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงทรงสนับ สนุน ให้มีการ ทด ลองและวิจัยต่อมา จนสามารถบรรเทาความเดือด ร้อนในช่วงระยะเวลาฝนทิ้งช่วงในจังหวัดต่าง ๆ ได้

การทำฝนหลวงหรือฝนเทียม มีกรรมวิธี คือ ใช้สารเคมีโปรยหรือฉีดใส่บริเวณที่มีเมฆจับ กลุ่มก้อน สารเคมีจะทำให้อากาศที่ล้อมรอบเมฆ และภายในเมฆเย็นลงอีก จนถึงจุดอิ่มตัวด้วยไอน้ำ และกลั่นเป็นละอองเมฆ เมื่อมีเมฆหนาแน่นขึ้น ก็มีการเบียดเสียดกัน ในขณะที่ล่อง ลอยใน อากาศ ในการนี้จะทำให้ มีการรวมตัวฉับเข้าด้วยกัน เมื่อ

เกิดขึ้นกันขึ้นระหว่างเมฆขนาดต่างๆ และมีขนาด ใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุดไอน้ำก็กลั่นตัวตกลงมา เป็นฝน

สารเคมีที่ใช้ ในการทำฝนเทียมมีด้วยกัน หลายชนิดคือ เกลือแอมโมเนียม ผงแคลเซียมคลอไรด์ ผงแคลเซียมคาร์ไบด์ ผงยูเรีย น้ำแข็งแห้ง สารเคมีดังกล่าว อาจจะใช้เดี่ยว ๆ แล้วยังอาจ ใช้ผสมกันหรือสลับกันตามความเหมาะสม

การใช้ประโยชน์จากฝนหลวง ของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แบ่งช่วงออกเป็น ระยะเวลา เช่นเดือนมีนาคม—เมษายน เป็น ช่วงที่ต้องช่วยเหลือชาวสวนผลไม้ ที่ จังหวัด ระยอง จันทบุรีและปราจีนบุรีระหว่างเมษายน—พฤษภาคม ปฏิบัติการช่วยเหลือน้ำเน่าแม่น้ำกลอง ตลอดจน ชาวไร่อ้อยและมันสำปะหลัง ที่กาญจนบุรี ราชบุรี นครปฐมและสุพรรณบุรี ระหว่างเดือนมิถุนายน— กรกฎาคม ปฏิบัติการช่วยเหลือ ชาวไร่ ข้าวโพด และ นาหวานบริเวณจังหวัดอยุธยา สิงห์บุรี สระบุรี ลพบุรี ชัยนาท อุทัยธานี นครสวรรค์ พิจิตร กำแพงเพชร พิษณุโลก ระหว่างเดือน สิงหาคม—ตุลาคม ปฏิบัติการช่วยเหลือชาวนาทั้ง นาด่านาหวาน ข้าวโพดและพืช ไร่อื่น ๆ เช่น ปอ มันสำปะหลัง บริเวณจังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น อุดรธานี กาฬสินธุ์ มหาสารคาม สุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ ยโสธร อุบล ฯ ร้อยเอ็ด นครพนม หนองคายและเลย

กำหนดการดังกล่าวสำหรับปีนี้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปเพราะความแห้งแล้งหนัก โดยเฉพาะภาคอีสานและภาคเหนือ หน่วยบินทำฝนหลวงต้องระดมกำลังกันปฏิบัติ การอย่างรีบด่วนเพื่อช่วยเหลือชาวนาชาวไร่ ที่เฝ้าแต่ทรงมองท้องฟ้าตาอหอย รอว่าเมื่อไหร่ฝนฟ้าจะตกตามฤดูกาลหรือมิฉะนั้นก็ "ฝนหลวง" ที่หลั่งมาจาก เบื้องบน.